

Род смърч (Picea) в България

Д-р. Момчил Панайотов

катедра “Дендрология”

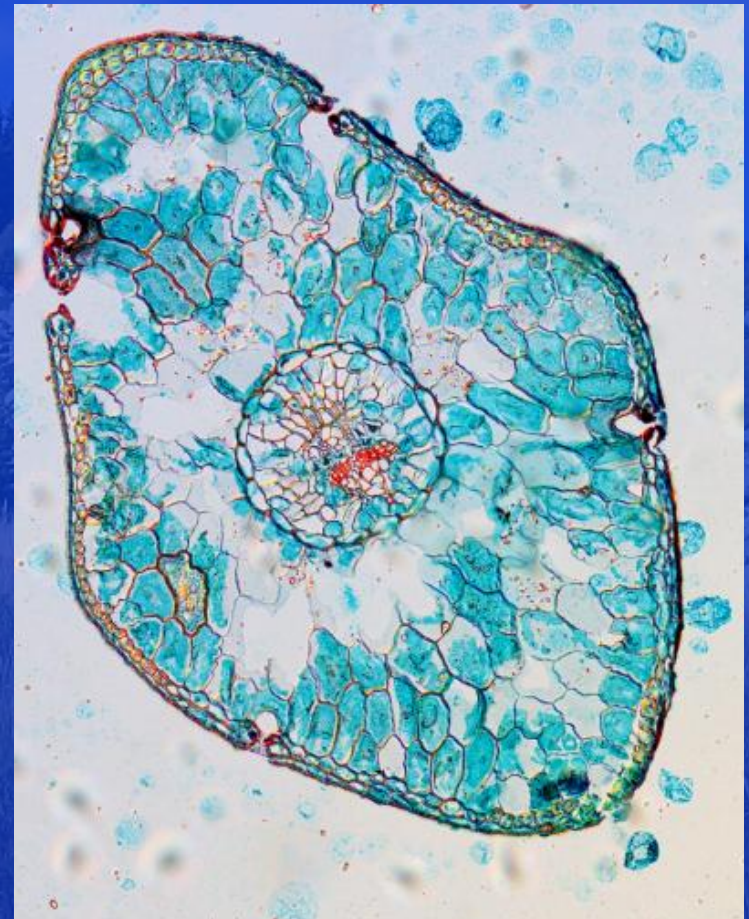
Лесотехнически Университет

Род Смърч:

- **Захващане на иглиците за клонката – на „възглавнички“**

Род Смърч:

- Генеративни органи

Момчил Панайотов - обикновен смърч (*Picea abies* Karst.)

Обикновен смърч (*Picea abies* Karst)

1. Морфология

- четириръбести листа, 15-25 mm
- Жълто-червени реси
- Шишарки – 10-15 cm, увиснали, жълто-кафяви, с назъбена по перваза семенна люспа

Момчил Панайотов - обикновен смърч (*Picea abies* Karst.)

2. Хабитус

- Н – 40-50 m (55 m)
- D – до 2 m
- А max – 500 год.

3. Ареал:

- Евразия
- В България – 1400 до 2200 m н.в.

3. Екология

- **хладен планински климат**
- **висока атмосферна влажност**
- **богати почви**
- **сенкоиздържлив**
- **бавнорастящ**
- **плитка коренова система**
- **възобновяване във високите планини – особености!**

Сръбски смърч (*Picea omorica* (Pančić) Purk.) 1. Морфология

- Почти плоски листа, леко изпъкнали от горната страна, 2 устични ивици от долната

- Жълто-червени реси

- Шишарки – 5-7 cm, увиснали, червеникави, заоблена семенна люспа

Момчил Панайотов - обикновен смърч (*Picea abies* Karst.)

Сръбски смърч (*Picea omorica* (Pančić) Purk.)

2. Хабитус

- Много компактна, тясно-колоновидна корона
- Н – 20 (40) m
- D – 1 m

Сръбски смърч (*Picea omorica* (Pančić) Purk.)

- 3. Екологични изисквания и ареал
- Много ограничен ареал – около 400 ha, отделни малки фрагментирани находища;
- Стръмни склонове (С или С3), варовити, 800-1600 m н.в., около река Дрина (Иzt. Сърбия, Западна Босна и Херцеговина)

Бодлив смърч (*Picea pungens* Engelm.)

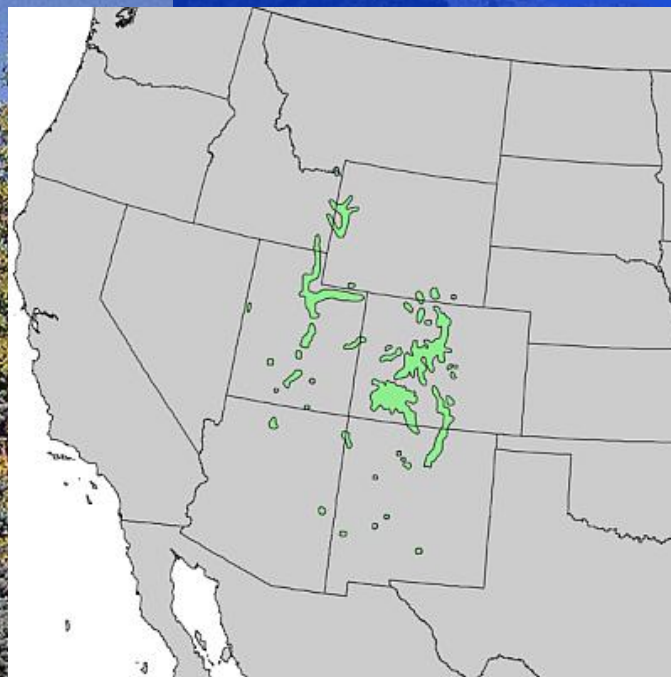

1. Морфология

- Четириръбести, бодливи иглолиста, често синкави, ~ 2 cm
- Жълто-червени реси
- Жълтеникави клонки
- Шишарки до 10 cm, увиснали, жълти, назъбена люспа

Бодлив смърч (*Picea pungens* Engelm.)

2. Хабитус

- Гъста, конусовидна корона;

- Н до 23 м

3. Екологични изисквания и ареал:

- Устойчив на студове, сравнително сухоустойчив (600 mm, от които $> \frac{1}{2}$ през вегетацията)

- газоустойчив

Момчил Панайотов - обикновен смърч (*Picea abies* Karst.)

- Природни нарушения – ветровали, ветроломи, снеголоми, пожари, лавини, каламитети на насекоми и др.
- Различни по мащаб и период на повтаряне

Момчил Панайотов - обикновен смърч (*Picea abies* Karst.)

- Природни нарушения – ветровали, ветроломи, снеголоми, пожари, лавини, каламитети на насекоми и др.
- Различни по мащаб и период на повтаряне

- Природни нарушения в гори с хомогенна структура под горната граница на гората – редки и мащабни ветровали и каламитети

- Природни нарушения в гори с хомогенна структура под горната граница на гората – редки и мащабни ветровали и каламитети

2003г. – 30 ha унищожени от
Ips typhographus

2006г. – около 200 ha унищожени
от *Ips typhographus*

• Ветровалите и каламитететите – край на гората?

Момчил Панайотов - обикновен смърч (*Picea abies* Karst.)

• Ветровалите и каламитететите – край на гората?

• Гората с хетерогенна структура – по-устойчива в дълготраен аспект?

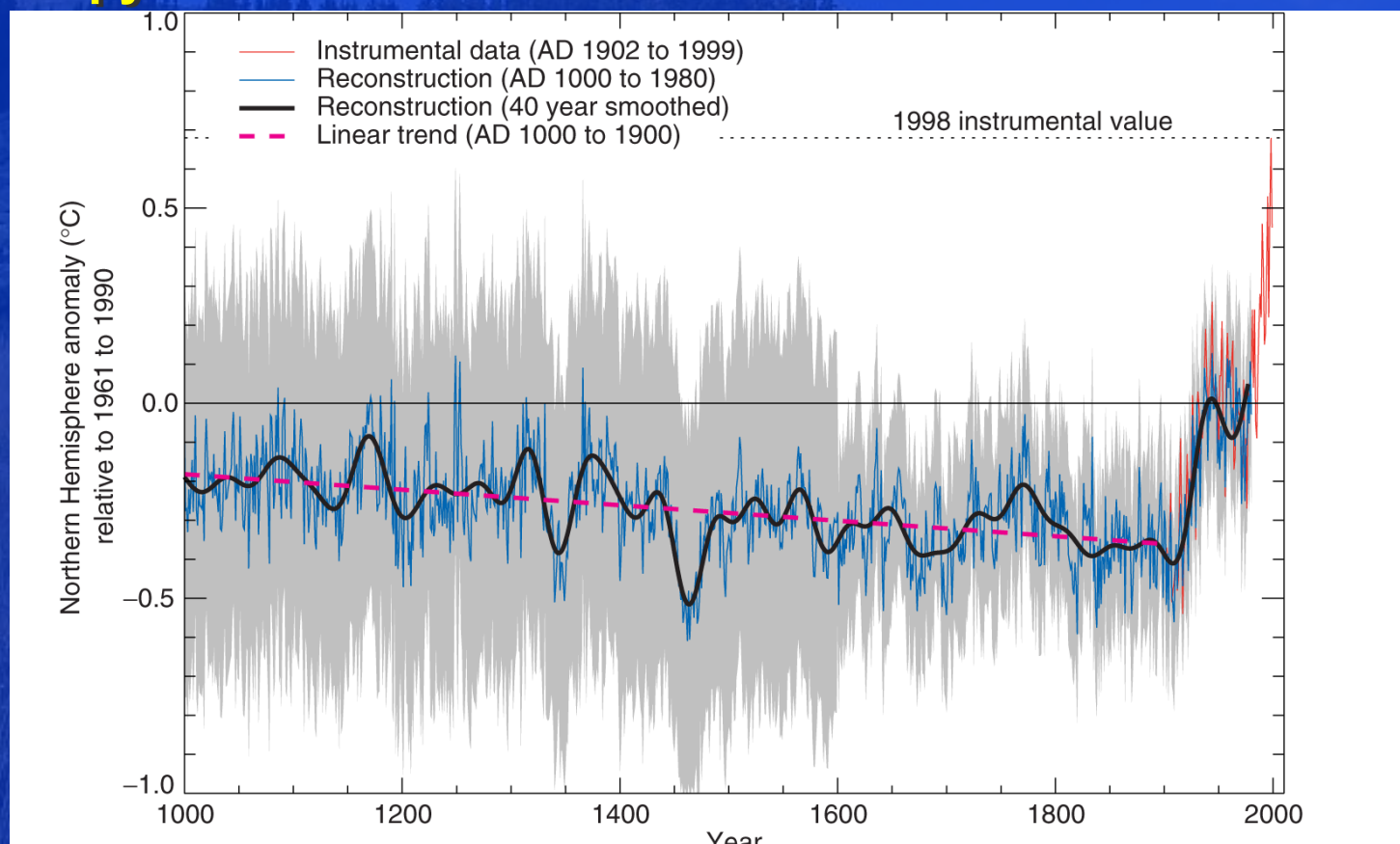
•Как да се опитаме да имитираме природата?

•Какво ще е бъдещето?

- дали ще настъпи смяна на видовете?
- дали ще настъпи промяна на режима на природните нарушения?

Момчил Панайотов - обикновен смърч (*Picea abies* Karst.)

**БЛАГОДАРЯ ВИ ЗА
ВНИМАНИЕТО!**